

מאמרי חסידות

מאמר ד"ה כי נר מצוה

מכ"ק אדמו"ר הצמח צדק

עם הגהות וביאורים נפלאים

מכ"ק הר' הלל הלוי מפאריטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

נאמר בבית חומה שעל קבר

אדמו"ר הזקן נבג"מ

ערב ראש חודש אלול תקצ"ו

יו"ל לראשונה מכת"י מעתיק

נערך ע"י עקיבא שבריק

*Spreading the waters from the spring of the
Holy Baal Shem Tov requires much
time, effort and great detail.*

We need your financial support.

*To donate via paypal please use the link
below:*

<http://paypal.me/ashavrick>

Akiva Shavrick

aShavrick@gmail.com

מאמר מכ"ק אדמו"ר הצמח צדק עם הגהות מכ"ק ר' הלל הלוי מפאריטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

בבית חומה שעל קבר אדמו"ר הזקן נשמתו בגנוזי מרום, ערב ראש חודש אלול תקצ"ו לפרט קטן

כ¹ נר מצוה ותורה אור, וכתוב נר אלקים נשמת אדם. להבין ההפרש בין שני הנרות דנר מצוה ונר אלקים, יש להקדים ענין ירידת הנשמה בגוף, אשר הוא צורך עליה בוודאי. ומתחלה צריך להבין ענין הירידה, מאין הוא ולאן הוא. הנה כתיב זכור רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה, כי הנה שני מדות אלו דחסד ורחמים המה מקור ההשתלשלות, כי כאשר עלה ברצונו להטיב שזהו לבחינת חפץ חסד, אז ממילא נעשה מקור להשתלשלות, כי ענין החסד הוא הטבה לזולתו הנפרד דוקא, וכתוב כי לא מחשבותי מחשבותיכם, כי ממחשבת אדם לא יתהווה שום דבר, מה שאין כן במחשבתו יתברך, תיכף שעלה ברצונו שיהיה בחינת חסד שהוא ענין ההטבה לזולתו הנפרד, ממילא נתהווה מקור ושרש כל הנפרדים וגם מקור לבחינת הביטול הנמשך בהם שזהו עיקר הטוב, כי אם היה נשארם בבחינת יש נפרד, אין זה טובה. וכן הרחמים הוא מקור כל השפעת ותוספת אור בהשתלשלות, כי מצד שהוא מרחם על הבריות על שפלותם, לזאת משפיע להם תוספת אורות [לרוממם ולנשאים], שזהו מצד הרחמים.

אך הנה ידוע ששני מדות אלו הם בחינת לבושים לגבי עצמות אור אין סוף שהוא מתלבש בהם בבחינת ירידה וצמצום, אך בחינת עצמותו ומהותו הוא מובדל בערך, וכמאמר ולא מכל אינון מדות כלל, ולזה אמר זכור רחמיך כו', שההתלבשות בהם הוא על ידי בחינת הזכרון. וביאור הענין על דרך משל באדם, דבר הנשכח, הוא לסיבת קוטן הדבר עד שאינו תופס מקום כלל בנפשו, לזאת נכלל בבחינת עצמיות נפשו ונשכח ממנו, כי אם היה דבר גדול שתופס מקום אצלו מצד שנוגע לעצמיות נפשו, לא היה שוכח כלל. לזה צריך ענין הזכרון, לזכור על דבר המרוחק מאתו, היינו שנשכח ממנו מצד קוטנו, אך על ידי הזכרון, הוא מגדיל הדבר הקטן עד שיתפוס מקום בעיניו, עד שהנפש שלו מתלבש בה. ושרש מוח הזכרון הוא בבחינת החכמה, ונמצא

---

¹ המאמר נדפס כאן לראשונה מכתב יד מעתיק.

שהחכמה הוא ממוצע בין עצמיות נפשו לדבר הפרטי, עד שפועל התלבשות הנפש בו.

כך למעלה, שתי מדות אלו דחסד ורחמים, אינם תופסים מקום כלל בבחינת עצמיות אור אין סוף, ונכללים ובטלים בו בתכלית, כמאמר ולא מכל אינון מדות כלל. רק התלבשות שלו במדות אלו הוא בדרך זכרון, שהוא בחינת חכמה הממוצע, כי הנה כתיב והחכמה מאין תמצא, כי המדות נמשכים מן השכל בדרך עילה ועלול מיש ליש, ונמצא שהמה בחינת יש בלבד, אבל החכמה, מלמעלה מן החכמה נמשכה מאין ליש, לזאת יש בבחינת החכמה שני בחינות, בחינת אין ובחינת יש. בחינת האין הוא בחינת ביטולה במקורה בבחינת האין, ששם הוא גם כן בבחינת אין ממש, ובחינת היש הוא בחינת התגלותה בבחינת ברק המבריק. ולזאת הוא בחינת ממוצע בין אין האמיתי עצמיות אור אין סוף דלאו מכל אינון מדות כלל, ובין בחינת היש שבמדות דאצילות, שהוא בחינת רחמים וחסדים הנזכר לעיל, כי כל ממוצע המחבר צריך להיות בו משני הבחינות המתחברים כו', ודי למבין.

והנה זהו בחינת ירידה אחת מבחינת עצמיות המאציל לנאצלים, על ידי בחינת חכמה הממוצע [שזהו בחינת יחודא עלאה], ויש עוד בחינת ירידה שניה, מבחינת אצילות לבחינת בריאה יצירה עשיה. כי באמת, הגם שמבחינת מדות אלו נעשה מקור להשתלשלות הנבראים, אבל עדיין לא יוכל להתהוות מהם בחינת הנבראים בבחינת נפרד ממש, רק התהוות הנבראים הוא בבחינת ביטול והתכללות בהם כביטול זיו השמש בשמש, ולזאת מוכרח להיות ירידה שניה, שירד אור האצילות להתלבש ולהתעלם בבחינת הנבראים, עד שהנבראים יהיו נראים בבחינת יש, ואור האלקי יהיה נעלם בהם, וירידה זאת הוא גם כן על ידי ממוצע שהוא בחינת המלכות.

כי הנה ההפרש בין מדת המלכות לשארי המדות, כמו חסד כו', הוא שכל המדות אינם נמשכים רק בקירוב הערך, על דרך דוגמא, כאשר איש אחד משפיע חסד לחבירו, מוכרח להיות חבירו בקירוב עמו, אבל לא יוכל להשפיע חסד לזה בריחוק הימנו. אבל בחינת מדת המלוכה, השפעתה הוא בריחוק הימנה בתכלית, כמו המלך נעלם בחדרי היכלו, והעם אין רואין אותו כלל, ואף על פי כן, מצד ששמו נקרא עליהם, נמשך עליהם בחינת האימה וביטול בתכלית, שזהו עיקר קיומם, כמאמר אלמלא מוראה כו'. כך הוא למעלה, מצד מדת החסד, נתהוו כל הנבראים בבחינת קירוב וביטול במקורם, מה שאין כן בחינת המלכות, הגם שהיא מדה אלקית מיוחדת בעצמיות כמו כל המדות, כמאמר לך הוי"ה הגדולה לך הוי"ה הממלכה, אף על פי כן יוכל להיות המשכה מבחינת מדה זאת בריחוק הערך, שהוא בחינת הנברא שיהיה נראה ליש ודבר נפרד, ואף על פי כן יהיה בו גם כן בחינת הביטול בתכלית מבחינת מדה זאת, כמובן

ממשל הנזכר לעיל. ונמצא שבחינת המלכות היא ממוצעת בין אצילות לבריאה יצירה עשיה כו'.

והנה כל ישראל בני מלכים הם, פירוש, שהמה ניצוצים פרטיים מבחינת המלכות הנקראת כללות נשמות ישראל, ולזאת המה גם כן בחינת ממוצעים להמשיך בחינת אלקות בעולמות דבריאה יצירה עשיה. והנה הנשמה יש בה שלש בחינות, דנפש רוח נשמה, שזהו בראת יצרת נפחת. והנה בחינת נשמה דבריאה, היא בחינת ממוצע בין בחינת אלקות לעולם הבריאה. ובחינת רוח דיצירה הוא בחינת ממוצע לעולם היצירה, ונפש דעשיה הוא ממוצע להמשיך אלקות בעולם העשיה, עד נשמה בגוף שהוא בחינה הממשיך גילוי אלקות בגוף גשמי, שנמשך מבחינת עשיה גשמית. ועם זה יובן ענין עוצם ירידת הנשמה, כי שרש מקור הנשמה הוא מבחינת אין האמיתי, כמאמר דע מאין באת, ועל דרך החכמה שמאין תמצא, וירדה למטה בבחינת מלכות, ועוד למטה יותר בירידה אחר ירידה עד שמתלבשת בגוף גשמי.

והנה תכלית הכוונה דירידה זאת הוא לצורך עליה, והיינו שעל ידי קיום המצות בגשמיות, תזכה להאיר בבחינת שרש המצות, שזהו למעלה משרש הנשמה, כי המצות תרי"ג דאורייתא ושבע מצות דרבנן, תר"ך עמודי אור, שהוא בחינת כתר ורצון העליון, מה שאין כן שרש הנשמה הוא בבחינת החכמה שמאין תמצא, ולכן נאמר והשביע בצחצחות נפשך, שהוא בחינת אור המאיר על ידי המצות שנקרא צחצחות, ולזה נתלבשו כל המצות בעשיה גשמית, על דרך די לחכימה ברמיזא, כי כל שכל עמוק שלא יוכלו להבינו אפילו על ידי משל וחידה לעוצם עומקו, יובן על ידי הרמז שבתנועת אצבע. וכך המצות, המה בחינת רמזים גשמיים להאיר את הנפש בבחינת אור אין סוף, שזהו בחינת צחצחות הנזכר לעיל. וזהו כי נר מצוה, שבחינת נר הוא הכלי שעל ידה יומשך האור. כך על ידי המצות יומשך בחינת אור אין סוף שלמעלה משרש הנשמה שנקרא צחצחות כנזכר לעיל, ודי למבין.

אך יש שני בחינות נר, והענין הוא כי הנה כתיב במראות הצובאות אשר צבאו כו', שיש שני בחינות מראות, אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה, ויש יתרון ומעלה בזה מה שאין בזה. כי הנה משה נתנבא באספקלריא המאירה, ולכן נתנבא בזה הדבר, מה שאין כן שאר כל הנביאים נתנבאו באספקלריא שאינה מאירה, ולכן נתנבאו בכה. ובוודאי נבואת משה הוא הגבה מאד נעלה ביתרון גדול על נבואות כל הנביאים, שהוא מורה על בחינת זה הדבר, המורה על התגלות יותר. אך אמר חז"ל בטענות מנשה לישעיה, משה רבך אמר כי לא יראני האדם וחי, ואתה אומר ואראה את הוי"ה, ומתוך הגמרא, כאן באספקלריא המאירה, כאן באספקלריא שאינה מאירה, ונמצא שיש יתרון באספקלריא שאינה מאירה, במה שיוכל לראות את הוי"ה ממש.

וביאור הדברים, הנה אספקלריא המאירה בגשמיות, היא זכוכית בהירה, שיוכל לראות על ידה מהות הדבר כמו שהוא, כמו אור השמש, שלא יוכל להסתכל בו כי אם על ידי זכוכית שיסתכל בו ויראנו כמו שהוא ממש. אך אספקלריא שאינה מאירה, היא הנקראת שפיג"ל בלשון אידיש, שלא יוכל לראות על ידה מהות הדבר, רק המראה וזיו ממנה בלבד, כמו שרואה בה פניו. הנה אינו רואה בה עצם פניו, רק המראה ממנו בלבד, אך בזה יתרונו, שיוכל לראות בו את עצמו ממש, שהוא ענין ראיות פניו, מה שאין כן באספקלריא המאירה, שלא יוכל לראות בה את עצמו. ועם זה יובן ענין הנזכר לעיל דנר מצוה ונר אלקים, כי הנה כל המצות המה בחינת נבואות משה, שהוא בחינת אספקלריא המאירה, ולכן מראים מהות הדבר כמו שהוא, והיינו שעל ידי המצות, מתגלים בנפש בחינות ומדריגות גבוהות מאד, שהוא בחינת צחצחות הנזכר לעיל שבכתר, שמתגלים על ידי המצות כמו שהוא. אך גם בחינת צחצחות הנזכר לעיל, המה בחינת אחוריים וחיצוניות, לגבי עצמות אור אין סוף, [וכמבואר במקום אחר, שגם בחינת צחצחות המה עשר ספירות הגנוזות בהעלם עצמיותו, ונקראים גם כן בחינת כלים, לגבי עצמות האור דאין סוף, רק שהמה כלים עצמיים, על דרך אותיות החקוקים, אך עצם אור אין סוף, מובדל ומרום מהם, ולכן יוכל להיות אחליפו דוכתייהו, מצד האור שהוא פשוט, ויוכל להאיר אור החסד בכלי הגבורה כו', ודי למבין] ולכן נאמר במשה, שהוא מקור המשפיע כל התורה ומצות בנבואתו, ונאמר בו וראית את אחורי פני לא יראו כו', ודי למבין.

וזהו ענין נר מצוה. אך בחינת נר אלקים, הוא בחינת נשמה המלוכשת בגוף, שנקראת אספקלריא שאינה מאירה. כי הנה אספקלריא שאינה מאירה, לא יוכל לראות על ידה, עד שתהא מכוסה בכיסוי מאחוריו, ולא בכיסוי עב, רק בכיסוי דק כמו כסף חי. כך הנשמה, כשהיא מלוכשת בחומר הגוף דוקא, אז תוכל לראות על ידו לבחינת עצמיות אור אין סוף, אך בתנאי כשנזדכך חומר גופו בבחינת ביטול לגבי נפש האלקית, שאז נקראת כיסוי דק, אבל לא כשהוא בבחינת נפרד, שאז הוא כיסוי עב, שלא יוכל לראות כלום על ידו. וענין הראיה שעל ידי הגוף, הוא בחינת אהבה דבכל מאורך, שבחינת מאדך הוא למעלה מן הכלי לגמרי, שמגיע במאד העליון, שלמעלה אפילו מבחינת צחצחות הנזכר לעיל, שהוא ראיה בפנימיות ועצמיות אור אין סוף, וזהו כדוגמת המראה שרואים בה את עצמו. אבל מכל מקום, אינו רואה למהות ועצמות אור אין סוף, רק בבחינת זיו והארה ממנו, שהוא בדרך רוממות והבדלה למעלה מן הכלי שלו, ולכן נקרא מאד כו', ודי למבין. סליק.